

INIȚIATIVA *pentru* REUTILIZAREA ÎN SCOPURI SOCIALE A BUNURILOR/SUMELOR CONFISCATE CA URMARE A SĂVÂRȘIRII DE INFRAȚIUNI

Obiectivul inițiativei

Promovarea implicării ONG-urilor în reutilizarea în scopuri sociale a bunurilor/sumelor confiscate ca urmare a săvârșirii de infracțiuni.

Ce înseamnă reutilizare în scopuri sociale?

Reutilizarea bunurilor confiscate înseamnă transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor confiscate sau a sumelor provenite din infracțiuni pentru a fi folosite în interes public sau în scopuri sociale de către instituții publice (autorități publice locale) sau organizații neguvernamentale. Bunurile provenite din infracțiuni care pot fi reutilizate sunt, spre exemplu, autoturisme, imobile (clădiri, terenuri), echipamente electronice etc.

Ceea ce provine din infracțiuni **este redat în mod deschis societății**, răspândindu-se astfel un mesaj cultural important care promovează așa-numita „luptă socială” împotriva criminalității organizate, a traficului de droguri/de ființe umane și a corupției. Reutilizarea bunurilor confiscate reprezintă și o metodă de compensare a comunităților afectate de criminalitate și/sau crimă organizată/trafic de droguri/trafic de ființe umane.

Infrațiunile produc și serioase daune colaterale, în unele cazuri mult mai mari decât valoarea sumelor implicate direct în infracțiune. Astfel de daune colaterale sunt degradarea instituțiilor publice, înrăutățirea climatului investițional, creșterea costurilor afacerilor, alocarea ineficientă a talentului și a resurselor, risipă de resurse și ineficiență, excluderea grupurilor defavorizate de la servicii sociale de bază – sănătate și educație. Astfel, recunoscându-se efectele colaterale ale infracțiunilor asupra comunităților, la nivel internațional s-a ajuns la concluzia că bunurile confiscate trebuie să se reîntoarcă (să fie reinvestite) în comunitățile care au avut de suferit din cauza infracțiunilor și în programe de prevenire a criminalității. În mod tradițional, sumele confiscate din infracțiuni se constituie sume la bugetul de stat. Noua abordare propune ca bunurile/sumele confiscate să fie reinvestite în proiecte sociale (de ex. proiecte de interes public pentru sprijinirea avertizorilor de integritate, a dependenților de droguri, finanțarea proiectelor educaționale, asistență pentru tinerii

șomeri), derulate de organizațiile neguvernamentale sau în proiecte de prevenire a criminalității, considerate prioritare de către societatea civilă.

Cum este în Uniunea Europeană?

Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului, din 3 aprilie 2014, privind înghețarea și confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni în Uniunea Europeană a introdus pentru prima dată prevederi privind gestionarea și valorificarea bunurilor înghețate și confiscate și a invitat statele membre, ca până în 2016, „să aibă în vedere luarea de măsuri care să permită utilizarea bunurilor confiscate în interes public sau în scopuri sociale”.

Ce fac statele membre UE?

Italia este cel bun exemplu de reutilizare în scopuri sociale. Conform legislației italiene bunurile imobile confiscate din infracțiuni sunt transferate autorităților locale, care împreună cu organizațiile neguvernamentale, le refolosesc în proiecte sociale. În ultimii 13 ani, peste 4500 de proprietăți imobiliare (apartamente, vile și terenuri) confiscate în Sicilia, Calabria, Campania, Puglia și Lazio au fost preluate și folosite în scopuri sociale. De pildă, cooperativele de elevi, coordonate de organizația neguvernamentală Terra, au luat în administrare terenuri agricole confiscate de la organizații tip mafia și au produs ulei, vin, paste, legume, conserve și alte produse organice. Toate produsele astfel obținute sunt marcate cu eticheta „Libera Terra” ce semnifică responsabilitatea civică. În fiecare an, pe aceste proprietăți se organizează tabere internaționale de muncă în folosul comunității¹.

Cum este în România?

Deși în legislația din România termenul de „reutilizare în scopuri sociale” nu este definit ca atare, există un mecanism legal de transfer a bunurilor confiscate din infracțiuni intitulat „atribuirea cu titlu gratuit”. De procedura de „atribuire cu titlu gratuit” se ocupă unitățile regionale și locale ale Agenției Naționale de Administrare Fiscală, pentru bunurile în valoare de până la 10.000 lei, Ministerul Finanțelor Publice, pentru bunurile în valoare de peste 10.000 lei, și comisia interministerială din cadrul Secretariatului General al Guvernului (SGG), pentru mașini, ambulanțe și dotări aferente, ambarcațiuni și motoare atașabile acestora.

Beneficiarii eligibili ai regimului de „atribuire cu titlu gratuit” sunt definiți strict de legislație: ministere, autorități publice centrale (inclusiv Agenția Națională Antidrog), autorități publice locale, persoane juridice care au în administrare case memoriale, instituții religioase/culte religioase, Societatea Națională de Cruce Roșie din România, **organizații neguvernamentale acreditate de**

¹ <http://www.libera.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/70>

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale ca prestatori de servicii sociale, creșe, grădinițe, orfelinate și alte centre de plasament pentru copii, cămine pentru persoane vârstnice, cantine sociale, azile, spitale, școli, biblioteci, persoane fizice cu dizabilități, persoane fizice care au suferit de pe urma calamităților naturale.

În practică în România se reutilizează în scopuri sociale doar **3,45% din totalul bunurilor** care au intrat în proprietatea privată a statului, iar bunurile transmise nu sunt monitorizate după transmitere, procedura neavând transparență și criterii de atribuire (primul venit, primul servit), afectând eficiența socială.

Lista cu bunurile confiscate aflate în stoc la fiecare unitate locală a autorității fiscale din România poate fi consultată și la adresa:

<http://www.mfinante.ro/valorificStocuris.html?pagina=domenii>

Valoarea bunurilor asupra cărora parchetele au instituit măsuri asiguratorii a crescut spectaculos cu o medie de 180% pe an, începând cu 2007. Astfel, în anul 2012 parchetele au dispus măsuri asiguratorii asupra unor bunuri în valoare de peste 400 de milioane de Euro, iar în 2011 în valoare de peste 200 de milioane de euro. Pe măsură ce hotărârile judecătorești de condamnare vor deveni definitive ne putem aștepta în următorii ani la creșterea exponențială a valorii bunurilor/sumelor efectiv confiscate, care ar putea face obiectul re-utilizării în scopuri sociale. În acest moment, confiscarea efectivă înregistrează sume mai mici, valoarea bunurilor efectiv confiscate în 2012 se ridică la aproximativ 8 milioane de euro.

Ce dorim să facem?

- să ajutăm organizațiile neguvernamentale eligibile să depună cereri pentru atribuirea de bunuri cu titlu gratuit pentru a utiliza la maximum prevederile legale deja existente;
- să analizăm bunele practici dezvoltate la nivel local;
- să informăm organizațiile neguvernamentale despre reutilizarea în scopuri sociale a bunurilor provenite din infracțiuni;
- să propunem Guvernului îmbunătățirea legislației actuale și să lărgim cadrul reutilizării, inclusiv pentru sumele confiscate, în acord cu cele mai bune practici europene.

Cum vă puteți implica alături de noi?

- Fixați o întâlnire cu reprezentatul CRJ și alăturați-vă formal inițiativei;
- Depuneți, cu ajutorul avocatului CRJ, a unei cereri de atribuire cu titlu gratuit;
- Participați la un seminar de informare privind reutilizarea în scopuri sociale și propunerile de modificări ale politicii publice actuale din domeniu; sugestiile și propunerile dvs. vor fi binevenite și discutate; participați la elaborarea unui plan de advocacy de promovare a inițiativei;
- Semnați alături de CRJ o petiție cu propunerile de modificări legislative convenite; reprezentanții dvs. pot participa în grupul de lucru comun cu Ministerul Justiției care va analiza propunerile INIȚIATIVEI PENTRU REUTILIZAREA IN SCOPURI SOCIALE A BUNURILOR CONFISCATE.
- Participați alături de noi la întâlnirile și evenimentele pe care le vom organiza la Parlament și la ministerele implicate; semnați alături de noi scrisori către Comisia Europeană, Parlamentului European, MCV – Secretariat Comisie Europeană.

Cine este Centrul de Resurse Juridice, promotorul inițiativei?

Centrul de Resurse Juridice (CRJ) este o organizație non-guvernamentală, înființată în anul 1998 de către Fundația pentru o Societate Deschisă, care acționează pentru crearea și funcționarea unui cadru legal și instituțional care să asigure respectarea drepturilor omului și a egalității de șanse și pentru accesul liber la un act de justiție echitabil.

www.crj.ro

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România